СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Методика сезонних спостережень у викладанні географії»

Компонента освітньої програми –*вибіркова* (*3*)

Освітньо-професійна програма	**Середня освіта (Географія)**
Спеціальність	А4.07 «Середня освіта (Географія)
Галузь знань	А Освіта
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Мова навчання	українська
Профайл викладача (-ів)	Холявчук Дарія Іванівна, д.геогр. н. https://terra.chnu.edu.ua/dariya-ivanivna-holyavchuk/
Контактний тел.	+380502648008
E-mail:	d.kholyavchuk@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	*https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=177*
Консультації	Очні консультації – вівторок 14.40 – 15.40 (за попередньою домовленістю); Онлайн-консультації – четвер 14.40 – 15.40

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна націлена на освоєння та застосування методики польових спостережень у вивченні географії та продовження формування уявлень про динаміку й мінливість сезонних природних процесів. Курс передбачає поглиблення знань про динамічні властивості оболонок Землі та сезонні і річні прояви мінливості природних процесів; вивчення методики організації сезонних спостережень у середній школі та засвоєння практичних навичок проведення спеціалізованих сезонних інструментальних та неінструментальних спостережень.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СЕЗОННИХ СПОСТЕРЕЖЕНЬ ЗА ЛАНДШАФТАМИ	
Тема 1	Науки про Землю: теорія і методи, і прикладне значення
Тема 2	Сезонність у функціонуванні ландшафтів
МОДУЛЬ 2. СЕЗОННІ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ТА ЇХ ОРГАНІЗАЦІЯ	
Тема 1	Сезонні спостереження як джерело наукової інформації
Тема 2	Сільськогосподарські спостереження метеорологічних станцій та стаціонарів
Тема 3	Кліматична обробка результатів метеорологічних спостережень
МОДУЛЬ 3. ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ СЕЗОННИХ СПОСТЕРЕЖЕНЬ	
Тема 1	Сезонні спостереження як джерело наукової інформації
Тема 2	Сільськогосподарські спостереження метеорологічних станцій та стаціонарів.
Тема 3	Прогнозування динаміки ландшафтів

ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Під час викладання курсу залучено комплекс методів та освітніх технологій:

- словесні методи (лекція, консультація, дискусія),
- практичні картографічні, статистично-розрахункові роботи,
- наочні методи (презентації, відеоматеріали).
- робота з навчальними матеріалами та онлайн-базами геопросторових даних
- інтерактивні навчальні ігри та симуляції
- електронне та інтерактивне онлайн-навчання (онлайн курси Coursera, Prometheus, Moodle, ютуб-канал кафедри)
- самостійна робота за програмою навчальної дисципліни

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Форма підсумкового контролю – заліковий проєкт

Усні й письмові відповіді на питання, письмові відповіді на поточний тестовий контроль; перевірка виконання практичних робіт та їх публічний захист, ходу самостійної роботи, а також контрольні й модульні письмові роботи.

Тестовий контроль здійснюється за допомогою набору стандартизованих завдань, які дають можливість перевірити засвоєння навчального матеріалу всіма студентами, а також виміряти обсяг і рівень конкретних знань, умінь і навичок.

Самостійна робота виконується у формі анотацій, презентацій та ілюстративних матеріалів (у електронній формі, на паперових носіях), що унаочнюють окремі питання курсу і передбачаю усний контроль-обговорення і тести.

За виконання практичних завдань здобувач може отримати максимум 30 балів, з них 5 балів відведено на перевірку самостійної роботи; за модульні контрольні роботи – 30 балів, з них 5 балів відведено на перевірку самостійної роботи. Відповідно за виконання самостійної роботи здобувач може отримати максимум 10 балів.

За перший змістовий модуль здобувач може отримати максимально 15 балів, за другий – 22, за третій – 23 бали.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS		Критерії оцінок
		Оцінка	Пояснення	
90-100	**Зараховано**	**A**	**Відмінно** (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)	Здобувач детально знає теоретичний матеріал та вільно презентує результати практичних робіт. Студент вільно визначає всі складові сезонних спостережень, сутність завдань сезонних спостережень і їхнє практичне значення; пояснює причини сезонних змін природних процесів; пояснює специфіку застосування географічних спостережень у навчальному процесі при викладанні географії; самостійно розробляє план і зміст географічних сезонних спостережень; проєктує географічний майданчик для проведення сезонних географічних спостережень у школі; самостійно оцінює результати сезонних спостережень;

				передбачає можливі зміни у сезонності природних процесів. На запитання викладача за програмою курсу відповідає, не вагаючись. Виконав всі види практичних робіт. Опрацював теми для самостійного вивчення.
80–89	**Зараховано**	**B**	**Дуже добре** (вище середнього рівня з кількома помилками)	Здобувач знає теоретичний матеріал, виконав практичні роботи, уміє оперувати та пояснити сутність основних понять. Студент здебільшого визначає складові сезонних спостережень, сутність завдань сезонних спостережень і їхнє практичне значення; пояснює причини сезонних змін природних процесів; пояснює специфіку застосування географічних спостережень у навчальному процесі при викладанні географії, самостійно розробляє план і зміст географічних сезонних спостережень; проєктує географічний майданчик для проведення сезонних географічних спостережень у школі; самостійно оцінює результати сезонних спостережень; передбачає можливі зміни у сезонності природних процесів. На запитання відповідає. Виконав всі практичні роботи та демонструє знання тем самостійної роботи.
70–79		**C**	**Добре** (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)	Все вище вказане виконує не повною мірою, однак знає теорію й практику, виконує завдання викладача. визначає основні складові сезонних спостережень, сутність завдань сезонних спостережень і їхнє практичне значення; пояснює причини сезонних змін природних процесів; пояснює специфіку застосування географічних спостережень у навчальному процесі при викладанні географії, з допомогою розробляє план і зміст географічних сезонних спостережень; проєктує географічний майданчик для проведення сезонних географічних спостережень у школі; за допомогою оцінює результати сезонних спостережень; передбачає можливі зміни у сезонності природних процесів. При відповідях на запитання інколи вагається, але знаходить правильні рішення. При повторенні матеріалу відразу працює якісніше. Виконав всі практичні роботи.
60–69	**Зараховано**	**D**	**Задовільно** (непогано, але зі значною кількістю недоліків)	Знає основні теоретичні положення, виконав більшу частину практичних робіт. Орієнтується в складових сезонних спостережень, завданнях сезонних спостережень і їхньому практичному значенні; пояснює причини сезонних змін природних процесів; частково пояснює специфіку застосування географічних спостережень у навчальному процесі при викладанні географії, за допомогою розробляє план і зміст географічних сезонних спостережень; проєктує основні елементи географічного майданчика для проведення сезонних географічних

				спостережень у школі; з допомогою оцінює результати сезонних спостережень; має уявлення про можливі зміни у сезонності природних процесів. Відповідає на більшість запитань викладача.
50–59		**E**	**Достатньо** (виконання задовольняє мінімальним критеріям)	Все вказане виконує не повною мірою, однак виконав більшу частину практичних робіт. Має уявлення про складові сезонних спостережень, завдання сезонних спостережень та їхнє практичне значення; причини сезонних змін природних процесів; застосування географічних спостережень у навчальному процесі під час викладання географії; зміст географічних сезонних спостережень; проєкт географічного майданчика для проведення сезонних географічних спостережень у школі; результати сезонних спостережень; можливі зміни у сезонності природних процесів. На половину запитань викладача відповідає.
35–49	**Незадовільно**	**FX**	**Незадовільно** (з можливістю повторного складання)	Не виконані вимоги для оцінки «достатньо» (практичні завдання виконані частково або з грубими помилками), але студент виконує додаткові завдання в межах програми курсу для повторного складання..

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні освітнього компонента регламентовано чинними документами ЧНУ:

«Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»

«Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»

«Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича»

Використання здобувачами освіти інструментів штучного інтелекту (ШІ) під час виконання навчальних завдань:

допускається за умови дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);

не допускається використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;

додаткові обмеження чи вимоги щодо використання ШІ *можуть визначатися* викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.

Політика щодо термінів виконання робіт та перескладання	Роботи, здані після встановлених поточних термінів виконання робіт без поважних причин, не оцінюються. Перескладання контролів (модулів) відбувається за дозволом лектора за наявності документів, що підтверджують поважні причини
Політика академічного плагіату, фальсифікації і фабрикації	Списування під час контрольних і самостійних робіт, заліку заборонені (і т.ч. із використанням мобільних девайсів). У випадку виявлення таких порушень роботи не оцінюватимуться
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, академічна мобільність) навчання може відвідуватись індивідуально у формі онлайн

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Бартицька Т. П. та ін. (2010). *Географічний майданчик в дії*. Рівне,. 74 с.
2. Ігошин М. І. (2005). *Математичні методи і моделювання у фізичній географії: Підручник*. Практикум. Одеса, Астропринт.
3. *Клімат України* (2003). За ред. Ліпінського В. М., Дячука В. А., Бабіченко В. М. Київ, В-во Раєвського.
4. *Клімат України: у минулому... і майбутньому?* (2009). за ред. М. І. Кульбіди, М. Б. Барабаш: Монографія. Київ, Сталь.
5. *Настанова гідрометеорологічним станціям і постам* (2011). Випуск 3. Частина 1. Метеорологічні спостереження на станціях. Київ, Ніка-Центр. URL : https://meteo.gov.ua/files/content/docs/meteo_kerdoc/Настанова%20метео.pdf
6. *Національний атлас України*. (2007). Київ, Картографія.
7. Петлін В. (2009). *Методологія та методика ландшафтознавчих експериментальних досліджень*. Львів, Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка.
8. Проценко Г.Д. (2007). *Метеорологія та кліматологія: Навчальний посібник*. Київ.
9. Самойленко В. М., Топузов О. М., Вішнікіна Л. П., Діброва І. О. (2013). *Дидактика географії: монографія*. Київ, НІКА Центр.
10. Самойленко В.М., Олійник Я.Б., Вішнікіна Л.П., Діброва І.О. (2015). *Навчання географії : Понятійно-термінологічний словник*. Київ, Ніка-Центр. URL : http://www.geo.univ.kiev.ua/images/samojlenko.pdf

11. Самойленко В.М., Топузов О.М., Вішнікіна Л.П., Діброва І.О. (2016). *Викладання дидактики географії : Навчальний посібник*. Київ, ДП "Прінт Сервіс".
12. Ситник О.І., Швень Н.І., Тімець О.В. (2010). *Методичні основи організації навчально-дослідної роботи з географії на шкільному географічному майданчику* (Курс лекцій). Умань, Видавець «Сочінський».
13. Степаненко С. (2013). *Динаміка та моделювання клімату: підручник для студентів вищих навчальних закладів*. Одеса, Екологія.
14. Топузов О.М., Самойленко В.М., Вішнікіна Л.П. (2012). *Загальна методика навчання географії : Підручник*. Київ, ДНВП "Картографія".
15. Холявчук Д.І. (2019). Регіональна кліматологія : навчальний посібник, Чернівці, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича.
16. Climate data for cities worldwide. Climate-data.org. URL: https://en.climate-data.org/
17. Hosson C., Caillarec B. (2009). Students' ideas about Blaise Pascal experiment at the Puy de Dôme Mountain. Latin-American Journal of Physics Education, 3.
18. Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) report, Climate Change 2001: The Scientific Basis.
19. World Meteorological Organization (WMO) (2017). International Cloud Atlas: Manual on the Observation of Clouds and Other Meteors. URL: https://cloudatlas.wmo.int/
20. World Meteorological Organization. (2012). WMO-No. 8 - Guide to meteorological instruments and methods of observation. In World Meteorological Organization.

Покликання на робочу програму навчальної дисципліни